

Spojená škola sv. Vincenta de Paul
Bachova 4, 821 03 Bratislava

Plán práce koordinátora výchovy k manželstvu a rodičovstvu v šk. roku 2024/2025

Koordinátor: Mgr. Katarína Pokrývková

Výchova k manželstvu a rodičovstvu musí v súčasnosti čeliť veľkým výzvam. Už niekoľko

rokov môžeme postrehnúť enormné množstvo rôznych útokov na podstatu manželstva, rodiny, prijatia dieťaťa ako Božieho daru, prijatie daru vlastného života.

V dnešnej spoločnosti, v ktorej sú viac ako inokedy rozšírené voľné partnerské zväzky, vysoká rozvodovosť, neschopnosť prijatia dieťaťa do rodiny, schvaľovanie nemorálnych skutkov väčšinou spoločnosťou je Výchova k manželstvu a rodičovstvu témou, ktorá je veľmi žiaduca a zvolením vhodných metód a foriem môže pomôcť žiakom a študentom nadobudnúť zdravé základy, návyky a postoje k sebe, k druhým, k manželstvu a rodičovstvu.

1. HLAVNÉ CIELE VÝCHOVY K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU (ďalej len VkMaR)

- vychovávať osobnosti, schopné konať a správať sa v súlade s kresťanskými hodnotami našej spoločnosti,
- umožniť a podporovať čo najlepší rozvoj ľudskej osobnosti v tom smere, aby boli utvorené všetky predpoklady na zdravý citový a manželský rozvoj, na založenie stabilnej rodiny,
- rozvíjať u žiakov city priateľstva, lásky a zodpovednosti voči sebe aj iným, pestovať úctu k iným,
- viesť ich k tolerancii, vzájomnému pochopeniu a pomoci,
- rozvíjať ich schopnosť správne sa rozhodovať,
- formovať sociálne zručnosti žiakov v interakcii s inými,
- sprostredkovať im poznatky týkajúce sa dospievania,
- informovať ich o nebezpečenstve a negatívnych dôsledkoch fajčenia, alkoholu, drog na zdravie a správanie človeka
- formovať ich kladný postoj k rodičovstvu, zdôrazniť význam harmonickej a zdravej rodiny,
- upevňovať dobré rodinné vzťahy, vážiť si význam práce rodičov

2. ROVINY VÝCHOVY K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU

- **Rozumová (kognitívna, poznávací)**- získanie a pochopenie určitých poznatkov. Pomáha žiakovi pochopiť seba, orientovať sa vo svojom prostredí a vytvárať si k nim zdravý vzťah.
- **Emocionálna (citová)**- utváranie názorov a postojov, ktoré sa neskôr premietnu do citového a vzájomného manželského života, ktoré môžu ovplyvniť citlivosť a vnímavosť.
- **Vôľová** - prejavuje sa v samotnom správaní žiakov. Túto rovinu ovplyvňuje aj sociálny faktor, ktorý je dôležitý k tomu, aby sa žiak naučil odolávať negatívnym vplyvom okolia na základe poznania a vytvorenia si vlastného hodnotového rebríčka.

REALIZÁCIA

Výchova k manželstvu a rodičovstvu je prierezová téma, ktorá je zapracovaná do jednotlivých

predmetov výchovno-vzdelávacieho procesu. Pri realizácii VkJMaR sa využívajú rôzne formy školských a mimoškolských aktivít.

a) Nevyhnutné princípy pri realizácii VkJMaR

- **Princíp úzkej spolupráce s rodičmi** - oboznámiť sa s ich obsahom a metódami VkJMaR a rešpektovať ich svetonázorovú orientáciu a prípadné výhrady,
- **Princíp etickosti** - kladenie dôrazu na etické hodnoty, na úctu k žene, rodičom, deťom
- **Princíp dôvery** - navodenie atmosféry priateľstva, úcty, tolerancie

b) Zásady začleňovania VkJMaR do vyučovacieho procesu

- **Zásada komplexnosti** - VkJMaR nechápeme izolovane, ale ako prierezovú tému výchovno-vzdelávacieho procesu. Jej súčasťou je aj výchova k uznávaniu kresťanských hodnôt, k vytváraniu postojov a medziľudských vzťahov.
- **Zásada primeranosti** - znamená, že obsah a množstvo informácií prispôbujeme špecifikám daného vývinového obdobia, biologickej i psychosociálnej zrelosti žiaka, zohľadňujeme individuálne schopnosti žiakov, rešpektujeme tradície regiónu a rodiny.
- **Zásada vedeckosti** - obsah a metódy zodpovedajú súčasnej rovine vedeckého poznania. Ide o hľadanie súvislostí medzi jednotlivými pojmami a javmi a ich vplyv a význam pre život človeka.
- **Zásada pravdivosti** - úplnosť a pravdivosť podávaných informácií je základným predpokladom formovania žiakov.
- **Zásada úcty k človeku** - má výrazne mravný podtext. Najmä v chápaní neprekročenia určitej hranice (napr. ľudskej dôstojnosti).

KONKRÉTNE AKTIVITY

Pri realizácii VkMaR sa využívajú rôzne formy školských a mimoškolských aktivít. Počas školského roka 2024/2025 sa plánujú realizovať v rámci VkMaR krátkodobé a dlhodobé aktivity na základe kooperácie všetkých zúčastnených:

Čiastkové ciele pre školský rok 2024/2025

- vo vyšších ročníkoch oboznámiť so škodlivosťou pornografie
- posilňovanie úcty k vlastnému životu
- umocňovanie úcty k ľuďom so zdravotným postihnutím
- vyjadrenie solidarity s deťmi s dlhodobým ochorením
- prevencia domáceho násillia, poskytnutie informácie o projektoch pomoci
- umocňovanie úcty k nenarodenému životu, projektoch konkrétnej pomoci ženám v núdzi,
- oboznámiť sa so životom niektorých svätých

Krátkodobé, dlhodobé aktivity, besedy a pod. sa tento rok budú na našej škole nasledovne:

a) Krátkodobé aktivity

pevne stanovený termín:

september	Pasovačka ŠKD,
október-november	Radosť zo života v živote svätých
marec	Ponožková výzva (Svetový Deň Downovho syndrómu)
apríl	Božie milosrdenstvo a sv. Faustína

pohyblivé termíny:

Beseda s *Tlakový hrniec, Centrum pre rodinu v Pezinku* (termín podľa dohody),
besedy po dohode s jednotlivými pedagógmi + duchovné obnovy, exkurzie,
besedy s OZ PloDar, Mudr. Gerovou,
prednášky v Centre pre prevenciu a liečbu drogových závislostí-vyzdvihnutie významu fungujúcej rodiny pre zdravý vývin mladých ľudí,
besedy o prevencii pornografie.

Upriamenie pozornosti na cirkevné sviatky: Nepoškvrnené počatie Panny Márie, sv. Jozef-pestún Pána Ježiša, Sedembolestná Panna Mária, sviatok sv. Rodiny...

b) Dlhodobé aktivity

október-november Sviečka za nenarodené deti

marec Biela stužka

máj-jún na vyšších stupňoch propagácia Bratislavských Hanusových dní a oboznámenie sa s prolife prednáškami, ktorým sa bude projekt venovať

Výchova k manželstvu a rodičovstvu je prierezová téma, ktorá je zapracovaná do jednotlivých predmetov výchovno-vzdelávacieho procesu.

PRÍLOHY: tematické plány pre primárne vzdelávanie

TEMATICKÝ PLÁN pre primárne vzdelávanie

Proces

Proces výchovy k manželstvu a rodičovstvu spočíva hlavne v plnení stanovených primárnych, sekundárnych a čiastkových cieľov, ktoré sme si vytýčili v úvode. Na 1. stupni primárneho vzdelávania využíva tieto metódy a formy: výklad, riadený rozhovor, beseda, práca s knihou, dramatizácia, problémová metóda, brainstorming, názorné ukážky a skupinová forma práce.

Dôležité: pri odovzdávaní informácie o prvej menštruácii odporúčame, aby sa uskutočnila selekcia len na skupinu dievčat!

Pri odovzdávaní informácie o nenarodenom živote v nižších ročníkoch odporúčame napr. vyfarbovanie omaľovavaniek tehotných mamičiek s bábätkom, omaľovánky bábätka v brušku, v 3. a 4.ročníku povzbudzovať deti k zapojeniu sa do výroby Bielych stužiek ku Dňu počatého dieťaťa, hlbšie sledovanie vybraných tém v rámci seriálu *Bol raz jeden život, relácie 3-minútový katechizmus a GUI100*.

Obsah

Obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu v primárnom vzdelávaní sa prezentuje v rámci vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia cez predmet: slovenský jazyk a literatúra a anglický jazyk, vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda cez predmety Prvouka v 1. a 2. ročníku a prírodoveda v 3. a 4. ročníku. Vo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť cez predmet vlastiveda, vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra v predmetoch výtvarná a hudobná výchova a v oblasti Človek a hodnoty cez predmet Rímskokatolícke náboženstvo.

Obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu v primárnom vzdelávaní tvoria tieto témy:

1. Výchova v rodine
2. Zásady zdravého života
3. Negatívne dôsledky fajčenia, alkoholu a ďalších drog na zdravie a správanie človeka
4. Rovnoprávnosť pohlaví
5. Vznik a vývoj ľudského jedinca
6. Zmeny v organizme dieťaťa v období puberty

V rámci predmetu *katolícke náboženstvo*:

1. ročník: Rodina-ohnisko lásky

2. ročník: Dôvera v rodine

3. ročník: Príprava na 1.sv. prijímanie-Desatoro ako pravidla pre život

4. ročník: Cesta nádeje-Som jedinečný; Sviatosti-sviatosť manželstva; Svedectvo nádeje - Ján Pavol II.; Krstní patróni; Svedkovia nádeje; sv. Vincent

TEMATICKÝ PLÁN pre nižšie sekundárne vzdelávanie

Proces

Výchova k manželstvu a rodičovstvu musí predovšetkým vychádzať z potrieb dospievajúceho dievčaťa a chlapca v závislosti na ich veku a štádiách sexuálneho vývinu. Úspech výchovy k manželstvu a rodičovstvu závisí predovšetkým od osobnosti učiteľa, od jeho odbornej, profesionálnej pripravenosti, ale aj od jeho osobnostných predpokladov a postojov k danej výchovnej problematike. Efektívnosť výchovy k manželstvu a rodičovstvu je podmienená aj jej obsahom, cieľmi, rozmanitosťou a vhodnosťou aplikovaných metód a techník vo výchovnom procese. Všetky informácie, ktoré učiteľ žiakom sprostredkúva, musia zodpovedať súčasnej úrovni vedeckého poznania a musia byť primerané veku z hľadiska biologického, psychického a sociálneho vývinu žiaka. Je to nevyhnutné preto, že učiteľ odovzdáva žiakom nielen vedecké fakty a poznatky, ale predovšetkým formuje ich postoje, pomáha im vytvárať žiaduci hodnotový systém, učí ich správaniu v reálnych životných situáciách, aktuálnych i očakávaných.

Proces výchovy k manželstvu a rodičovstvu spočíva hlavne v plnení stanovených cieľov, ktoré sme si vytýčili v úvode.

V kognitívnej oblasti: výklad, prácu s informačnými zdrojmi, brainstorming, učebné pomôcky (obrazy, modely, film, video a pod.), besedy (s lekárom, psychológom, iným odborníkom), problémové metódy, metódy pre uvedomenie si problémov.

V afektívnej oblasti: situačné hry, rolové hry, diskusie, rozprávky, pojmové cvičenia (láska je ..., priateľstvo je ... a pod.), pojmové mapy, didaktické techniky ("slnečnica", "strom poznania", "labyrint", "strom príbuzenstva" a ďalšie).

V osvojovaní si sociálnych zručností: hranie rolí, nácvik efektívnej komunikácie (počúvanie, akceptácia druhého), techniky empatickej výchovy, metódy výcviku asertívneho správania a ďalšie.

Odporúčame povzbudzovať žiakov a študentov k zapojeniu sa do rozdávania Bielych stužiek ku Dňu počatého dieťaťa, k dobrovoľníckej službe napr. aj v rámci predaja Sviečky za nenarodené deti, rozprávaní o svojom vnútornom prežívaní a jeho vyjadrení, úcty k vlastnému životu.

Obsah

Na druhom stupni základnej školy je ťažisko obsahu vyučovania výchovy k manželstvu a rodičovstvu vo vzdelávacej oblasti: človek a hodnoty a realizované prostredníctvom predmetu *katolícke náboženstvo*.

Biologický aspekt výchovy k manželstvu a rodičovstvu sa realizuje vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda v predmete *biológia* a spoločensko-občiansky aspekt v oblasti Človek a spoločnosť cez predmet *občianska náuka*. Pri vhodných témach sa aplikuje aj v iných učebných predmetoch (slovenský jazyk a literatúra, telesná výchova). Výchova k manželstvu a rodičovstvu je ucelený

system výchovy a vzdelávania žiakov, preto sa dá pri relevantných témach aplikovať aj v ostatných učebných predmetoch.

Obsah výchovy k manželstvu a k rodičovstvu na 2. stupni ZŠ tvoria tieto tematické celky:

1. Priateľstvo
2. Kultivované dospelie
3. Anatómia a fyziológia rozmnožovacích ústrojov
4. Zodpovedný prístup k sexualite
5. Negatívny vplyv drogových závislostí na sexuálne a reprodukčné
6. zdravie človeka
7. Zásady bezpečného správania

V rámci predmetu Katolícke náboženstvo

5. ročník: Dialóg cez službu-Som chlapec/dievča, slúžim rodine..

6. ročník: Konať v pravde-Zodpovednosť v rodine.

8. ročník: Kto je človek?-Postavenie muža, ženy...

9. ročník: Sviatosť manželstva...

Slovenský jazyk

6. ročník: Príbehy, zo života detí-Môj mladší brat a ja, opis (rodinný dom), list (priateľovi, rodičom), tvorivé piesne (rodina v minulosti a dnes)..

7. ročník: M. Kukučín- Z teplého hniezda....,

8.ročník-M. Rúfus: Modlitba za starkú..

9.ročník-P. O. Hviezdoslav-Ežo Vlkolínsky...

Matematika

Využitie VkJMaR pri riešení slovných úloh..

Biológia

7. ročník: ľudské telo, znaky ľudského organizmu, starostlivosť o dieťa...

8. ročník: Genetika a dedičnosť..

Geografia

6.-9. ročník: Regionálna geografia - Vplyv životného štýlu, prostredia a úrovne zdravotníctva a školstva na zdravie a vývoj rodiny....

Technika

7. ročník: Rodinná príprava- predpoklady pre založenie rodiny, Upratovanie domácnosti a organizácia

Anglický jazyk

- 5.-6.ročník: slovná zásoba rodina,
- 7. ročník: pozorovanie života rodiny v Británii a na Slovensku,
- 8. ročník: Generačný problém v rodine,
- 9. ročník: Výchova k manželstvu cez rozbor klasického textu....

Španielsky jazyk- 7.ročník-slovná zásoba k rodine...

Občianska náuka

- 6. ročník: Tematický celok Moja rodina,
- 7. ročník: Postavenie jednotlivca v spoločnosti,
- 8. ročník: Štát a právo: Zákon o rodine...

Dejepis

- 5.ročník: Pramene mojej rodiny...
- 6. ročník: Spôsob života a obživy rodiny v stredoveku,
- 7. ročník: Príchod a život Slovanov...

Finančná gramotnosť

VkMaR sa realizuje v tematických celkoch - Naše príjmy a výdavky, riadenie osobných a rodinných financií..

Výtvarná výchova

- 6. ročník: Postava a proporcie,
- 7. ročník: Plagát zdravia, Objekt zdravia-zdravý životný štýl v rodine v priateľských, partnerských a rodinných vzťahov,
- 8. ročník: Ako ma vidia moji spolužiaci-rozvoj konformity

V rámci dopravnej výchovy, regionálnej výchovy, environmentálnej výchovy, mediálnej výchovy, multikultúrnej výchovy, Osobnostného a sociálneho rozvoja, Ochrany života a zdravia, Tvorby projektov a prezentačných zručností.

TEMATICKÝ PLÁN pre vyššie sekundárne vzdelanie

Proces

Proces výchovy k manželstvu a rodičovstvu spočíva hlavne v plnení stanovených cieľov, ktoré sme si vytýčili v úvode. Aby sa splnili stanovené ciele, treba úzko spolupracovať s viacerými odborníkmi zo spoločenskej I odbornej oblasti týkajúcej sa danej problematiky. Na hodinách predmetov vhodných pre výchovu k manželstvu a rodičovstvu, prípadne i mimo vyučovania, sa odporúča organizovať **besedy a prednášky s lekárom, psychológom a ďalšími pomáhajúcimi profesiami.**

Výchova žiakov k manželstvu a rodičovstvu sa realizuje v úzkej spolupráci školy a rodiny. Pri realizácii výchovy k manželstvu a rodičovstvu je nevyhnutné brať do úvahy vekovú kategóriu žiakov a stupeň ich telesnej, duševnej a sociálnej vyspelosti, ako aj špecifické podmienky školy (prevažne dievčatá, prevažne chlapci a pod.) Treba pritom rátať aj s výchovnými vplyvmi rodinného prostredia I danej lokality, v ktorej sa škola nachádza. Rozsah a rôznorodosť tém tvoriacich obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu je predpokladom, že túto zložku výchovy môžu realizovať všetci učitelia školy na vyučovaní i mimo neho na rôznych podujatiach I v každodennom bežnom kontakte so žiakmi.

Žiakov treba viesť k osvojeniu takých životných zásad a postojov, aby v reálnych životných situáciách konali zodpovedne, správne a v súlade s mravnými, etickými, zdravotnými, spoločenskými, prípadne náboženskými požiadavkami.

Odporúčame povzbudzovať žiakov a študentov k zapojeniu sa do rozdávania Bielych stužiek ku Dňu počatého dieťaťa, k dobrovoľníckej službe v rámci predaja Sviečky za nenarodené deti, v dôsledku zistení nadobudnutých v predchádzajúcich školských rokoch, odporúčame debaty o škodlivosti pornografie a úcty k vlastnému životu.

Obsah

Obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu sa realizuje vo vyučovaní viacerých predmetov, avšak kľúčové postavenie majú povinne - voliteľné predmety náboženská výchova v V. a VI. ročníku OG. Význam pre výchovu k manželstvu a rodičovstvu majú aj ďalšie predmety, najmä občianska náuka a biológia a mimo vyučovacie výchovno-vzdelávacie aktivity triednych učiteľov so žiakmi.

Obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu tvoria tieto tematické celky:

1. Manželstvo a rodina.
2. Rodičovstvo.
3. Intímne vzťahy.

V rámci predmetu Katolícke náboženstvo

Tercia- Kultúra života..,

Kvarta-Zodpovednosť- Pozvanie k zodpovednosti, Ponuka kresťanských vzorov..

Slovenský jazyk

VkMaR je zahrnutá najmä v literatúre

Tercia-M.Rúfus: Modlitba za starkú, šírenie kresťanskej kultúry-tvorba hodnôt a tradícií v rodine...

Matematika

Využitie VkMaR pri riešení slovných úloh..

Biológia

Septima- Anatómia a fyziológia rozmnožovacej sústavy (Pôrod, ochrana života od počatia..)

Geografia

Tercia, Kvarta- Regionálna Geografia- Vplyv životného štýlu, prostredia a úrovne zdravotníctva a školstva na zdravie a vývoj rodiny....

Anglický jazyk

Tercia-slovná zásoba vzťahy v rodine a vyjadrenie postojov, emócií,

Sexta-vplyv technológie na hodnotový systém v rodine,

Septima- životné udalosti,

Oktáva-seminár: rodina, vzťahy...

Španielsky jazyk

Septima-Význam manželstva a rodiny,

Oktáva-rodina, medziľudské vzťahy..

Finančná gramotnosť

VkMaR sa realizuje v tématických celkoch- Naše príjmy a výdavky, riadenie osobných a rodinných financií, Zadĺžiť sa rozumne, Životné istoty a rizika...

Umenie a kultúra

Tercia- Ako ma vidia moji spolužiaci-rozvoj konformity, Emocionalizácia,

Kvarta-Moja stopa, Identita, Kvinta-Životný štýl, Kultúra vzťahov a identita triedy...

V rámci dopravnej výchovy, regionálnej výchovy, environmentálnej výchovy, mediálnej výchovy, multikultúrnej výchovy, Osobnostného a sociálneho rozvoja, Ochrany života a zdravia, Tvorby projektov a prezentačných zručností.